

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ГРАДИШКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА

*Одјељење за развој и
међународне пројекте*

Улица Видовданска 1А, 78400 Градишка, Република Српска
Тел.: ++ 387 51 810 300, Факс: ++ 387 51 814 689, Веб сајт: www.gradgradiska.com

РЕЗУЛТАТИ АНКЕТЕ ПОСЛОВНОГ СЕКТОРА У 2021. ГОДИНИ

Градишка, јануар 2022. године

I. УВОД

Сарадња са пословним сектором града Градишка од стране Градске управе може се оцијенити као изузетно добра. Намјера Градске управе је да се отвореност, сарадња и добра комуникација и даље побољшава и додатно унапријеђује. У протеклом периоду Градска управа је учинила значајне напоре у поједностављењу административних процедура, прије свега када је ријеч о привредним субјектима, али и свим грађанима. Поједностављене процедуре побољшале су ефективност и ефикасност градске администрације, што је значајно утицало на брзину издавања неопходних дозвола (локацијски услови, грађевинска дозвола и употребна дозвола), али и свих осталих елемената који утичу на рад и функционисање привредних субјеката, а који су у надлежности Градске управе.

Како је општепознато, 2020. годину је обиљежила појава пандемије COVID-19, која је у свијету изазвала велике економске посљедице по све државе и привреде, па тако и нашу. За разлику од ранијих економских криза и рецесија, по први пут, узрочник истих није економски фактор, те је због тога немогуће извршити компарацију са догађајима из прошлости, што за посљедицу има висок степен неизвјесности по питању могућег планирања и одвијања процеса у наредном периоду.

Како је привреда града Градишка у великој мјери диверзификована, још увијек није дошло до значајних укупних поремећаја, иако су области попут трговине, угоститељства, туризма, саобраћаја и пољопривреде, због затворености граница, а самим тим и ограничења кретања, у значајној мјери претрпјеле озбиљне штете.

Са циљем добијања неопходних информација о стању и токовима у привреди, Градска управа једном годишње врши анкетирање привредних субјеката града Градишка. Намјера је да се на овај начин детектују проблеми и потребе привреде, те да се уз помоћ градских политика утиче на исте, како би се привредни амбијент града одржао на нивоу прије појаве пандемије, али уколико је могуће и додатно унаприједио.

Анкета је сачињена од питања чијом анализом желимо добити одговоре на то каква је укупна пословна клима у граду, са каквим потешкоћама се привредници суочавају кад је у питању радна снага, о нивоу инвестиција, о факторима пословног окружења, о задовољству привредника квалитетом комуналних услуга у граду, висином цијена градских комуналних такса и накнада, подстицајима које Градска управа додјељује, о задовољству радом Привредног савјета, као и задовољству привредних субјеката радом Градске управе на стварању повољног пословног окружења. Упитник обухвата и планове везане за инвестиције, информације о пословним објектима, као и питања везана за недоступну квалификациону структуру на тржишту рада.

Анкета је проведена у новембру мјесецу 2020. године, којом је обухваћено укупно 50 пословних субјеката са подручја града Градишка. Како би подаци добијени из упитника били што кориснији, резултати анкете су представљени у складу са постављеним питањима, након чега је урађена анализа и препоруке на основу резултата из анкетног упитника.

II. РЕЗУЛТАТИ АНКЕТЕ ПО ПИТАЊИМА

2. Радна снага

2.1 Квалификациона структура запослених

Квалификациона структура запослених на дан попуњавања	2021
Без школе	20
НК	315
ПК-НСС	33
КВ	638
ССС	1.399
ВКВ	30
Виша стручна спрема	95
ВСС 180 ECTS	87
ВСС 240 ECTS	286
Магистер 300 ECTS	32
Магистар	5
Доктор наука	2
УКУПНО	2.942

Напомена: Укупно 50 одговора.

Квалификациона структура запослених 2022. (план)	Број
Без школе	19
НК	287
ПК-НСС	34
КВ	675
ССС	1.407
ВКВ	30
Виша стручна спрема	96
ВСС 180 ECTS	38
ВСС 240 ECTS	247
Мастер 300 ECTS	7
Магистар	3
Доктор наука	2
УКУПНО	2.845

Напомена: Укупно 46 одговора.

2.2 Полна структура запослених

Полна структура запослених на дан попуњавања	Број
Жене	1.375
Мушкарци	1.567
УКУПНО	2.942

Напомена: Укупно 50 одговора.

Полна структура запослених 2022. (план)	Број
Жене	1.334
Мушкарци	1.561
УКУПНО	2.895

Напомена: Укупно 45 одговора.

2.3 Животна доб запослених

Животна доб запослених	
Од 15-18	0
Од 18-20	46
Од 20-24	224
Од 24-27	183
Од 27-30	213
Од 30-35	357
Од 35-40	450
Од 40-45	256
Од 45-50	286

Од 50-55	310
Од 55-60	286
Од 60-65	153
65 година	29
УКУПНО	2.793

Напомена: Укупно 47 одговора.

2.4 Обављање ученичке праксе

Заинтересованост фирме за пружање ученичке праксе у просторијама фирме	Број
Фирма заинтересована за пружање ученичке праксе	28
Фирма није заинтересована за пружање ученичке праксе	22

Напомена: Укупно 50 одговора.

2.5 Задовољство знањем и вјештинама ученика које су стекли у образовном процесу

Задовољство фирми које имају ученике на пракси, ученичким знањем и вјештинама које су ученици претходно стекли у образовном процесу	Број
Фирма задовољна знањем и вјештинама ученика стеченим у образовном процесу	6
Фирма није задовољна знањем и вјештинама ученика стеченим у образовном процесу	10
Укупан број фирми код којих ученици обављају праксу	16

Напомена: Укупно 16 одговора.

2.6 Видови мотивације за ученике/студенте за боље обављање практичне наставе

Видови мотивације за ученике/студенте које су фирме спремне понудити за боље обављање практичне наставе	Број
Стипендија	4
Мјесечна надокнада за период док ученик/студент похађа праксу у фирми	20
Топли оброк и превоз	7
Топли оброк	14
Превоз	3
Ништа	-
Остало	-

Напомена: Укупно 24 одговора.

2.7 Најпотребнија и недоступна занимања на тржишту рада

Редни број	Најпотребнија занимања код новог запошљавања
1.	Машински инжењери
2.	Грађевински инжењери
3.	Електро-инжењери - аутоматичари
4.	Доктор медицине-спец.педијатрије
5.	Доктор медицине-спец.радиологије
6.	Магистри фармације
7.	Дипл.инжењери технологије
8.	Дипл. економисти
9.	Медицински техничари
10.	Фармацеутски техничари
11.	Текстилни техничари
12.	ЦНЦ оператери
13.	Монтери свих профила
14.	Маш.техничари за ЦНЦ технологије
15.	Радници металске струке; обрада метала
16.	Дрвни техничари
17.	Економски техничари
18.	Ветеринарски техничари
19.	Електротехничари
20.	Електричари
21.	Тесари
22.	Зидари
23.	Металостругари
24.	Резачи метала
25.	Армирачи
26.	Трговци
27.	Машин-бравари
28.	Столари и тапетари
29.	Шивачи
30.	Кројачи
31.	Пекари и сластичари
32.	Конобари и кухари
33.	Возачи теретних возила
34.	Вариоци и бравари
35.	Контролори
36.	НК радници
37.	Сервисери апарата за точење горива
38.	Тонски реализатор

39.	ТВ монтажер
40.	ТВ камерман
41.	Радио водитељ

Редни број	Недоступна занимања на тржишту рада
1.	Доктор медицине-спец.педијатрије
2.	Доктор медицине-спец.радиологије
3.	Магистри фармације
4.	Фармацеутски техничари
5.	Грађевински инжењери
6.	ЦНЦ оператери
7.	Електричари
8.	Монтери
9.	Ливачи
10.	Тесари
11.	Зидари
12.	Армирачи
13.	Трговци
14.	Пекари
15.	Посластичари
16.	Конобари
17.	Столари
18.	Тапетари
19.	Шивачи
20.	Кројачи
21.	Текстилни техничари
22.	Сервисери апарата за точење горива
23.	КВ бравари
24.	КВ вариоци
25.	Контролори
26.	Возачи
27.	Радио водитељ

2.8 Потребни видови подршке привредним субјектима у области запошљавања

Потребни видови подршке привредним субјектима у области запошљавања	Број
Обука нових радника	8
Финансијска подршка	32
Посредовање при запошљавању	9
Остало	0

Напомена: Укупно 49 одговора.

2.9 Потребе за сезонском радном снагом на основу дефинисаног узорка

Потребе за сезонском радном снагом	Број
Привредни субјекат користи сезонску радну снагу	6
Привредни субјекат не користи сезонску радну снагу	41

Поријекло сезонске радне снаге	Број
Градишка	5
Иностранство	0

3. Улагање / инвестирање (износи у КМ)

Вриједност укупних улагања од оснивања	137.193.623,38
Вриједност укупних улагања у 2021. години	15.350.166,53
СТРУКТУРА УЛАГАЊА (износ у КМ)	
Грађевински објекти и простори	7.424.180,88
Машине, опрема и транспортна средства	6.211.967,65
Остало	773.930,00
Вриједност укупних улагања у 2022. години (план)	17.538.500,00
СТРУКТУРА УЛАГАЊА (износ у КМ)	
Грађевински објекти и простори	4.270.000,00
Машине, опрема и транспортна средства	6.935.810,00
Остало	5.237.690,00

Напомена: Различит број одговора.

3.1 Мјесто обављања привредне дјелатности

Мјесто обављања привредне дјелатности	Број
Привредни субјекат обавља дјелатност у властитим просторима	41
Привредни субјекат не обавља дјелатност у властитим просторима	9

4. Фактори пословног окружења

Фактори	Број одговора	Утицај фактора на пословање			
		Врло ограничавајући	Ограничавајући	Без утицаја	Позитиван утицај
Економски фактор (ниво и флукуације привредне активности, стопе незапослености и запослености, цијене рада, добара и услуга, инфлација, каматне стопе, ниво пореза и доприноса итд.)	47	14	29	2	2
Политички амбијент и легислатива (законодавство) (дјеловање свих нивоа власти, законска рјешења, општа политичка стабилност и амбијент итд.)	48	6	20	12	10
Демографски фактори (старосна, полна и етничка структура становништва, куповна моћ на домаћем тржишту, понуда радне снаге,	48	13	25	8	2

миграције итд.)					
Друштвени фактори (менталитет, ставови, вриједност, етика и стил живота итд.)	46	3	22	17	4
Технологија (ниво техничке опремљености, технолошка и организациона достигнућа, ниво стручних и научних знања итд.)	48	4	25	11	8
Конкуренција из земаља у окружењу	47	6	17	24	0
Конкуренција на глобалном нивоу	44	9	12	23	0

5. Задовољство квалитетом комуналних услуга у граду Градишци

Комунална услуга	Доступност			Квалитет				Цијена			
	Укупан број одговора	Доступна	Недоступна	Укупан број одговора	Висок квалитет	Низак квалитет	Прихватљив	Укупан број одговора	Висока цијена	Ниска цијена	Прихватљива цијена
Испорука воде за пиће	49	45	4	46	20	3	23	46	7	0	39
Прочишћавање и одвођење отпадних вода	43	33	10	32	12	6	16	25	5	0	20
Испорука топлотне енергије	39	23	16	25	6	3	16	25	5	0	20
Услуга одлагања отпада из стамбених и пословних простора	46	45	1	45	16	4	25	43	11	1	31
Доступност паркинг мјеста	47	32	15	37	8	12	17	33	10	0	23
Управљање кабловским канализацијама за ком. каблове и системе, доступност интернета и кабловске услуге	45	43	2	40	9	8	23	39	13	0	26
Услуге јавног превоза	38	28	10	32	5	12	15	31	10	0	21
Чишћење јавних површина у насељеним мјестима	45	40	5	40	15	4	21	36	4	3	29
Одржавање, уређивање и опремање јавних зелених и рекреационих површина	42	37	5	35	18	0	17	32	2	1	29
Одржавање јавних саобраћајних површина у насељеним мјестима	45	43	2	43	6	18	19	36	8	3	25
Одвођење атмосферских падавина са јавних површина	39	32	7	34	5	12	17	30	5	2	23
Јавна расвјета у насељеним мјестима	47	44	3	42	18	4	20	34	6	0	28

6. Висина цијена комуналних такса и накнада

Висина цијена комуналних такса и накнада	Број
Ниска цијена	0
Пристапачна цијена	26
Висока цијена	21

Напомена: Укупно 47 одговора.

7. Подстицајна / бесповратна средства

Значај подстицајних / бесповратних средстава	Средња оцена
Набавка опреме и софтвера	3,53
Пословно повезивање (B2B сусрети, сајмови, студијска путовања итд.)	3,00
Пословно савјетовање	3,22
Увођење стандарда	3,00
Запошљавање радника	3,68

8. Рад Привредног савјета града Градишка

Да ли сте упознати са радом Привредног савјета Града	Број
Одговор ДА	27
Одговор НЕ	21

9. Задовољство радом Привредног савјета Града

Да ли сте задовољни са радом Привредног савјета Града (уколико је одговор на претходно питање ДА)	Број
Одговор ДА	25
Одговор НЕ	1

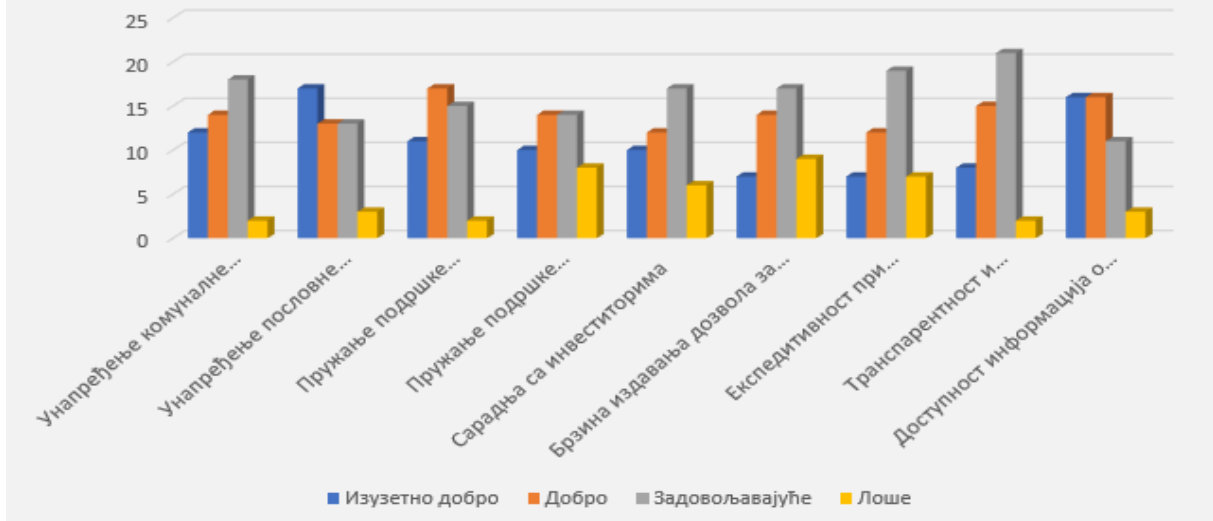

10. Оцјена активности Градске управе на стварању повољног пословног окружења

Оцјена активности Градске управе на стварању повољног пословног окружења	Укупан број одговора	Изузетно Добро	Добро	Задовољав ајуће	Лоше
Унапређење комуналне инфраструктуре	46	12	14	18	2
Унапређење пословне инфраструктуре (ресурсни центри, пословни инкубатори, кластери, инд.зоне и др.)	46	17	13	13	3
Пружање подршке образовним установама на територији града	45	11	17	15	2
Пружање подршке привредницима (кроз програме подршке) које додјељује локална управа	46	10	14	14	8
Сарадња са инвеститорима	45	10	12	17	6
Брзина издавања дозвола за градњу (локацијски, еколошка, грађевинска, употребна) и просторно планске документације	47	7	14	17	9
Експедитивност при рјешавању предмета / административне процедуре на локалном нивоу	45	7	12	19	7
Транспарентност и доступност података	46	8	15	21	2
Доступност информација о јавним позивима других донатора за подстицаје привреди	46	16	16	11	3

Оцјена активности Градске управе на стварању повољног пословног окружења

III. СВЕУКУПНА АНАЛИЗА И ПРЕПОРУКЕ

Анкетирање 50 пословних субјеката са подручја града Градишка дало је одређене смјернице о стању и потребама привреде града. Анализа и препоруке које слиједи изведене су на основу добијених информација на дефинисаном узорку од 50 привредних субјеката.

Анализа

- Квалификациона структура радне снаге у градишкој привреди (на дефинисаном узорку) показује да су у радним процесима најзаступљенији радници са средњом стручном спремом и квалификовани радници. Исто тако, када је у питању полна структура, заступљеност мушкараца и жена је благо на страни мушкараца (53:47%).
- У привреди града Градишка најзаступљенији су радници животне доби од 35 до 40 година, након чега слиједи радници од 30 до 35 година живота.
- Од укупног броја анкетираних, 56% предузећа се изјаснило да је заинтересовано за пријем ученика за обављање ученичке праксе.
- Од укупно 16 привредних субјеката, код којих ученици обављају практичну наставу њих 37,50% је задовољно знањем и вјештинама ученика стеченим у образовном процесу. Исто тако, највећи број анкетираних привредних субјеката спреман је да издвоји мјесечну надокнаду за обављену ученичку праксу, док је један дио спреман да ученицима понуди топли оброк и превозне трошкове.
- По питању недостатних занимања на тржишту рада анкетирани привредни субјекти су истакли да су то: машински инжењери, грађевински инжењери, електро-инжењери, инжењери технологије, доктори медицине, текстилни техничари, CNC оператери, електричари, тесари, зидари, армирачи, столари и тапетари, шивачи, кројачи, вариоци и бравари, возачи теретних возила и др.
- Када су у питању инвестиције, значајан број анкетираних привредника је највећи дио свог финансијског потенцијала инвестирао у грађевинске објекте и пословне просторе. Међутим, по питању планова за инвестирање у наредном периоду, они су највећим дијелом усмјерени на улагање у машине, опрему и транспортна средства, док је анализа анкете из 2020. године показала обрнут процес.
- Као најважнији видови подршке у области запошљавања, анкетирани привредни субјекти су истакли финансијску подршку, потом посредовање при запошљавању, те обуку радника.

- Од укупног броја анкетираних њих 82% пословне активности обављају у властитом пословном простору.
- Као најважније факторе пословног окружења, анкетирани привредници су навели економске факторе, демографске факторе, технологију, те политички амбијент и конкуренцију (из земаља у окружењу и на глобалном нивоу).
- По питању задовољства комуналним услугама, вршено је мјерење доступности, квалитета и цијена, на основу којих су највећу просјечну оцјену, по сва три критеријума, добиле услуге одлагања отпада и испоруке воде за пиће, док су најниже оцјене добили испорука топлотне енергије и услуге јавног превоза лица.
- Од укупног броја одговора на питање везано за цијену комуналних такса и накнада, 55% анкетираних сматра да су цијене приступачне.
- Када су у питању подстицаји, анкетирани привредници су се изјаснили да су им подстицаји најпотребнији за запошљавање радника, затим за набавку опреме, након чега слиједе пословно савјетовање, увођење стандарда и пословно повезивање.
- Од укупног броја анкетираних, 56% су се изјаснили да су упознати са радом Привредног савјета града Градишка. Исто тако, од укупног броја који су упознати са радом Привредног савјета 96% је задовољно радом овог тијела.
- По питању активности Градске управе на стварању повољног пословног окружења највећи број привредних субјеката је дао оцјену „добро“ и то сљедећим редосљедом:
  - Унапређење комуналне и пословне инфраструктуре и транспарентност у раду и доступност података;
  - Пружање подршке образовним установама на територији града;
  - Сарадња са инвеститорима и доступност информација о јавним позивима других донатора;
  - Брзина издавања дозвола за градњу;
  - Експедитивност при рјешавању предмета/административне процедуре на локалном нивоу;
  - Пружање подршке привредницима(кроз програме подршке).

Препоруке

- Иако је и 2021. година била година пандемије вируса корона у привреди града Градишка у односу на годину раније, кумулативно посматрано, дошло је до побољшања свих привредних показатеља, као што су повећање запослености, смањење броја незапослених, али и повећања броја привредних субјеката, нето плате,

спољнотрговинске размјене, покривености увоза извозом и др. С тим у вези и у предстојећем периоду неопходно је наставити са активностима стварања што бољег пословног амбијента кроз улагања у развој комуналне, али и пословне инфраструктуре. Неопходно је и наставити са активностима везаним за привлачење и подстицање домаћих и страних инвестиција, кроз промоцију града као мјеста са повољним условима за пословање. Неопходно је и наставити са активностима везаним за обезбјеђење бесповратних средстава од међународних институција и организација у оквиру актуелних јавних позива намијењених развоју привреде.

- Максимум напора усмјерити на очување постојеће привредне структуре, посебно малих и средњих привредних субјеката који чине кичму градишке економије;
- Максимално подстицати процес умрежавања привредних субјеката (кластеризације), које би довело до веће конкурентности на страним тржиштима, а што би утицало на технолошки напредак кроз повећано улагање у развој. Овај процес би довео и до помјерања потреба за радном снагом, што би утицало на повећање плата и услова рада.
- С обзиром на исказану потребу за радном снагом, неопходно је наставити процес прилагођавања уписне политике у школама, са потребама привреде града Градишка.
- Наставити са активностима везаним за процесе преквалификација, доквалификација и оспособљавања, како би се знања и искуства што већег броја незапослених радника прилагодила потребама привреде.
- Радити на јачању људских потенцијала у привредним субјектима града Градишка, јер је за савремени приступ локалном економском развоју и јачању повољног пословног окружења неопходно континуирано улагање у развој људских потенцијала.
- Наставити са активностима везаним за јачање свијести привредних субјеката о значају пословног савјетовања и увођењу стандарда, али и о важности аплицирања на јавне позиве како страних тако и домаћих донатора.
- Уз помоћ подстицаја са локалног и републичког нивоа, бесповратних средстава која привредни субјекти могу обезбиједити од међународних и домаћих донатора, као и уз помоћ страних директних инвестиција, радити на подизању нивоа укупног развоја (посебно технолошког), што ће створити предуслове за подизање нивоа конкурентности, а што треба да допринесе повећању нивоа зарада, као и животног стандарда цјелокупног становништва.

**НАЧЕЛНИК ОДЈЕЉЕЊА
Данијела Љољић с.р.**